

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

התובעים

- בעניין:**
1. **טלית תקשורת בע"מ**
  2. **יהודה טלית**
  3. **ליאת טלית-גל**
- ע"י ב"כ עו"ד מיכאל כספי ושות'
נ ג ד

הנתבעים

1. **מראות אימג' בע"מ**
  2. **Getty Images Inc.**
  3. **33 צלמים זרים (אמריקאים)**
- ע"י ב"כ עו"ד גלעד קוריןאלדי

החלטה

לפני בקשה להעברת מקום הדיון בתביעה מחוסר סמכות מקומית. עניינה של התובענה דנן מקורה במחלוקת מסחרית שנתגלעה בין המבקשת מס' 1, טלית תקשורת בע"מ ("טלית תקשורת") לבין המשיבה מס' 1, מראות אימג' בע"מ (מראות אימג') בדבר תשלום בסך של כ-3,000\$ (שלושת אלפים דולר ארה"ב) בתוספת מע"מ, עבור רישיון שימוש שרכשה טלית תקשורת ממראות אימג' בקלטות שהוכנו על ידי מראות אימג' לבקשת טלית תקשורת בהן כלולים סרטונים ממאגר הסרטונים שברשות מראות אימג' מכוח הסדרים והסכמים שיש לה על פי הצהרתה, עם המשיבה מס' 2, ("GettImages").

משלא הגיעו הצדדים להבנה בקשר עם הקלטות משכן ותוכן, הוגשה התביעה נשוא בקשה זו.

טענות המבקשים

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

1. המבקשים מפנים לסעיף 66 לכתב התביעה בו נאמר לעניין הסמכות המקומית:

"לאור מקום ביצוע ההפרות בתחנת הכבלים YPS המשודרת בכל רחבי הארץ".

לטענתם, אמירה זו אין בה כדי להקנות לבית המשפט בירושלים סמכות מקומית לדון בתביעה.

לטענת המבקשים תקנה 3(א) לתקנות סדר הדין האזרחי תשמ"ד-1984 (להלן: "התקנות") אינה חלה במקרה הנדון, אלא תקנה 3(א1) לתקנות (כפי שתוקנה בשנת 1998), וכשהם סומכים ידיהם על ההחלטה שניתנה בת.א. (רשל"צ) 5183/02 **החברה המאוחדת למזרח הקרוב בע"מ נ' טיולי יחד בע"מ**, לפיה תקנה 3(א1) מסייגת את תחולתה של תקנת משנה 3(א) לתקנות. פועל יוצא מכך הוא, שלאור היות מקום מושבה של משיבה 1 בתל אביב, ומקום מושבם ועסקיהם של הנתבעים אף הוא בתל אביב, הרי הסמכות מוקנית לבית המשפט המוסמך במחוז תל אביב. זאת, חרף שאין למשיבה 1 סניפים נוספים בישראל. לעניין זה נטען כי נפסק בעבר שאין מקום לעשות אבחנה בין תובע "חד סניפי" לבין תובע "רב סניפי", כפי שנפסק על ידי כב' השופטת מ' שידלובסקי-אור בבר"ע 3216/01 הטלויזיה החינוכית הישראלית נ' ישראל סאן (לא פורסם) (2002). (להלן: "פרשת הטלויזיה החינוכית").

טענות המשיבים

2. הסמכות המקומית קנויה לבית משפט זה לאור תקנה 3 לתקנות, על פי החלופה הנוגעת למקום ביצוע הפרת זכות היוצרים המתבצעת בשידור טלוויזיה בלוויין המשודר בכל הארץ, דהיינו על פי:

"מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים" (תקנה 3(א) (5)).

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

לדידם, תקנה 3(א1) אינה חלה משום שהיא מתייחסת לאורגן שיש לו מספר סניפים, ואילו למשיבה 1 אין סניפים אלא מקום עסק אחד ויחיד. מטעם זה, לשיטתם, ההחלטה בבר"ע 3216/02 אינה חלה, וגם אם חלה, בטעות יסודה ואינה בבחינת תקדים מחייב, באשר מדובר בהחלטה של בית משפט מחוזי, ובמקרה הטוב הינה מנחה בלבד.

המשיבים טוענים, כי התקנה תוקנה בשנת 1988 לאור "הלכת פולג" (רע"א 6920/94 לוי נ' פולג, פ"ד מט(2) 731), כדי להבחין בין עוסק בודד לבין גוף מסחרי עם פריסת סניפים בכל הארץ. יש לפרש לשיטתם, תקנה זו כמתייחסת לגוף בעל סניפים רבים שכן אחרת אין משמעות להוספת התקנה, מה גם שפרשנות זאת תביא לשלילת החלופות בתקנה 3. כיום פחת מעמדם של כללי הסמכות המקומית (הכפר הגלובלי). (ראו בש"א (י-ם) 2841/03 רעות אלקטרוניקה בע"מ נ' מראות אימג', תק-מח, 2003(4), 1445. (להלן: "רעות").

תשובת המבקשים

3. בתשובתם מוסיפים המבקשים וטוענים כי הואיל ובבקשה דנן דן הרשם, הרי שהחלטת בית המשפט בפרשת הטלויזיה החינוכית הינה הלכה מנחה כלפי בית משפט של דרגה נמוכה יותר, על פי סעיף 20(א) לחוג יסוד: השפיטה. (בג"ץ 653/03 מבע מוציאים לאור בע"מ נ' סגן נציב מס הכנסה, פ"ד לט(3) 29). לאור העובדה כי בתי משפט השלום פוסקים על פי פרשת הטלויזיה החינוכית יש מקום לשמור על אחידות הפסיקה (ת.א. (ת"א) 10999/03 אמ"ת רשת מוסדות חינוך בישראל נ' עיריית תל אביב-יפו (טרם פורסם) (2004).

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

דיון

4. 'לאן מועדות פניך' בבואך להגיש תביעה? זוהי השאלה הראשונה בפתיחת הליך משפטי, ובמקרה שלפני, ראשית מבחינת המקום.

התביעה הוגשה בירושלים, הואיל ולטענת המשיבים, הפרת זכויות היוצרים שלהם נעשית בכל הארץ בשידורי הלויין, והואיל והשידורים נקלטים אף על ידי לקוחות חברת yes בירושלים, הרי שהתביעה הינה בגדרה של תקנה 3(א)(5) לתקנות הקובעות:

"(א) תובענה שאינה כולה במקרקעין תוגש לבית המשפט שבאיזור שיפוטו מצוי אחד מאלה:

...(1)

...(2)

...(3)

...(4)

(5) מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים".

למעשה המבקשים אינם חולקים על כך ששידוריהם נקלטים בכל הארץ, לרבות ירושלים, ואין גם משמעות לשאלה היכן ממוקם המשדר. לפיכך יש לבחון אם אמנם מקום המעשה או המחדל, הוא הגובר.

ד"ר י' זוסמן בספרו סדרי הדין האזרחי, מהדורה שביעית 1995 כולל, בדונו בתקנת משנה זו, את מקום הבירור לתביעת נזיקין, וכן תביעה להחזרת כסף שנגבה שלא כדין ע"י משרד ההוצל"פ, כמקום מושבו של משרד ההוצאה לפועל. כמו כן הוא מפנה, בהערת שוליים, לבר"ע 253/72, כ"ז(1) 361, שם נקבע כי:

"בתביעת נזיקין בעילה של גניבת עין, לפי סעיף 59 לפקודת הנזיקין, מוסמך לדון בית המשפט של המקום בו מוכר הנתבע את הסחורה" (שם, 77).

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

5. בדונו בתקנת משנה זו, דן המחבר א' גורן, בספרו סוגיות בסדר דין אזרחי, הוצאת סיגא 2003, מפנה למקרה של תביעה בגין גניבת עין, מקרה שבו, כפי שציינו, לא היה קשר חוזי בין הצדדים. המדובר בתביעת חב' גיוהן ווקר המשווקת ויסקי, נגד נתבעת שמכרה ויסקי תוך שימוש בתוויות דומות. מקום עסקיה של הנתבעת היה חיפה. ביהמ"ש העביר הדיון מירושלים לחיפה, אולם בימ"ש לערעורים הפך החלטה זו וקבע, כי מקום השיפוט הינו ירושלים על פי תקנה 3(א)(5). (שם, 24).

בענין רעות (בש"א 2841/03 הנ"ל), התייחסתי להפרת זכויות יוצרים באתר אינטרנט והגעתי למסקנה כי יש לפרש את תקנה 3(א)(5) כחלה גם בתחום זה.

(ראו גם **נאוה כהן-צוריאל**, סמכות השיפוט באינטרנט, שערי משפט כרך א', חוברת 2, 1997 Compuserve V. Patterson, WL 405356 (6th cir (ohio) ;

Zippo Manufacturing Company V. Zippo Dot com, INC. (925, F. Supp. 1126, 1123-24 (W.D.Pa. 199)

6. המבקשים טוענים כי התקנה הנ"ל נסוגה בפני תקנה 3(א)1 לתקנות, (תיקון תשנ"ח) הקובעת:

"על אף האמור בתקנת משנה (א), היו לעסקו של התובע מספר סניפים, והיה אחד מהם בתחום השיפוט שבו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע, תוגש התובענה לבית משפט באותו תחום שיפוט".

המבקשים מפנים, בין היתר, לספרו של א' גורן, הנ"ל המציין כי תקנת המשנה

מגבילה את התובע ביישום תקנת משנה (א).

בתי המשפט

ת"א 7080/05
בש"א 1314/04

בית המשפט המחוזי בירושלים

22/05/2005

בפני: כב' השופט יוסף שפירא

7. המבקשים אף טוענים כי אין נפקות למספר הסניפים, די אם למשיבה 1 סניף או שמשרדה ממוקם בתל-אביב על מנת להכפיפה לתקנה זו, כשהם סומכים ידם על דברי כב' השופטת מ' שידלובסקי-אור בבר"ע 3216/01 הטלויזיה החינוכית הישראלית נ' ישראל סאן ואח' (טרם פורסם, ניתן ביום 26.3.02), בדונה בתקנה 3(א):

"ואם תמצוי לומר שסעיף זה מוגבל אך ורק לתובע בעל מספר סניפים, שכן הסעיף מציין מפורשות "היו לתובע מספר סניפים", וכי במקרה דנן יש לתובע סניף אחד בלבד - הרי שפרשנות זו, גם אם מתאימה היא לכאורה ללשון החוק - אינה מתיישבת כלל וכלל עם הבנתו: פרשנות שכזו פוגעת באופן מובהק ובלתי מתקבל על הדעת בערך השוויון. מה מצא מחוקק המשנה להבחין בתקנתו בין תובע חד-סניפי ובין תובע רב-סניפי? ומה רבותא יש בהבחנה כזו?

...

גם אם לשון החוק מצביעה על תכלית סובייקטיבית של מחוקק המשנה לעשות הבחנה כאמור לעיל (ומסיבה בלתי מובנת) הרי שחובה על בית המשפט בבואו לפרש את התקנה להעמידה למול הוראות יסוד חוקיות, ובודאי חוקתיות, ולפרש את התקנה (שהתקבלה לאחר קבלת חוקי היסוד החדשים) בהתאם לרוח זו - כלומר באופן שאינו יוצר אבחנה בין תובע רב-סניפי ותובע חד-סניפי..."

לעומת זאת, המלומדים פרופ' ס' גולדשטיין וע' טאוסטיג סוברים, שהגם שניסוח התקנה 3(א) לקוי הרי:

"אם כן, משהוספה תקנה 3(א) אמנם הגביל מחוקק המשנה את ההרחבה אליבא דהילכת פולג, ככל שמדובר בתובע שהוא תאגיד כלל-ארצי, להבדיל מתובע שהוא יחיד. עם זאת איננו רואים בתיקון זה דחייה של הילכת פולג על ידי מחוקק המשנה. נהפוך הוא, התיקון מבוסס על הכרה בקיום הילכת פולג והוא מעין גושפנקה לה. זאת ועוד, התיקון בא למנוע ניצול הילכת פולג על-ידי תאגידים גדולים כנגד צרכנים ויחידים אחרים. כל עוד סמכות מקומית קיימת הרי זאת מטרה מבורכת".

(הפחתה במעמד שאלת הסמכות המקומית בתי המשפט הכלליים, עלי משפט ג1, 292, 299).

בתי המשפט**בית המשפט המחוזי בירושלים****ת"א 7080/05
בש"א 1314/04****22/05/2005****בפני: כב' השופט יוסף שפירא**

8. נראה, כי אכן לו רצה המחוקק המשנה להגביל תובע שהינו בעל עסק הממוקם באיזור מסוים לנתבע שעסקו ממוקם באותו איזור, לא היה צורך בציון המילים "**מספר סניפים, והיה אחד מהם בתחום השיפוט...**"

לפיכך, מסקנתי היא כי הואיל ולמשיבה 1 אין כלל סניפים, אלא מקום עסק אחד בלבד, תקנה 3(א1) אינה חלה. תקנה זו יש לפרש כעוסקת באורגן רב סניפי, לגביו, יש היגיון להכפיפו למקום עיסוקו (או מגוריו) של הנתבע.

9. בתשובת המבקשים לתגובת המשיבים הקדישו המבקשים חלק נכבד בטיעוניהם לכך שההחלטה בענין הטלויזיה הלימודית, הנ"ל, שניתנה על ידי בית משפט מחוזי, מהווה תקדים מנחה כלפי ערכאות נמוכות יותר. הואיל ולטענתם הדיון בבקשה זו החל לפני בכובעי כרשם, שעל החלטותיו יש ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי, הרי שיש לילך בעקבות ההחלטה הנ"ל, ולראות בה הלכה מנחה.

הנה כי כן, ביני לביני, ביום 19.5.05 הושבעתי כשופט בית המשפט המחוזי, ולפיכך תוארי כרשם פג, והחלטתי זו ניתנת על ידי כשופט, לפיכך, אין חשיבות לטענה זו, כך גם לאסמכתאות המובאות על ידי המבקשים במצב דנן.

10. בנוסף לאמור לעיל, המגמה כיום היא להפחית בעקרון של קידום נוחות הדיון, בשל המרחק הקצר בין הערים הגדולות ואמצעי התחבורה הזמינים. היטיב לסכם מגמה זו כב' השופט א' ריבלין ברע"א 188/02 **מפעל הפיס נ' אלי כהן**, תק-על 30, 532 (2003) בציינו:

"כיום, רבים המפקפקים בעצם תועלתה של הסמכות המקומית ככלי לקידום הנוחיות. מדינת ישראל היא מדינה קטנה בשטחה. המרחקים הקצרים בין הערים השונות במדינה, ויהיו אלו אף המרוחקות ביותר זו מזו, אינם גדולים. בהתחשב באמצעי התחבורה הזמינים לאדם בעידן בו אנו חיים, יקשה לקבל את ההנחה כאילו קיום הדיון בבית משפט המצוי במחוז מסוים, ולא אחר, חיוני להבטחת נוחות הצדדים. לפיכך, נדמה לעיתים כי העלויות המושקעות בהתדיינות בנושאי הסמכות המקומית ובהעברתו של תיק מטיפולו של בית משפט שהחל לדון בו אל משנהו שבמחוז שיפוט אחר, נעדרות הצדקה מהותית. כזו היא

בתי המשפט**בית המשפט המחוזי בירושלים****ת"א 7080/05
בש"א 1314/04****22/05/2005****בפני: כב' השופט יוסף שפירא**

דעתו של הד"ר ש' לוי, הרואה בטיעונים בדבר הסמכות המקומית את "אחת הדוגמאות הבולטות למקרים שבהם עשוי להתבזבז לטובא זמן שיפוטי יקר" (ש' לוי מהות הפרוצדורה האזרחית - מבוא ועקרונות יסוד (תשנ"ט) 96).

הפיחות שחל במעמד הסמכות המקומית, ככלי לקידום נוחותו של המתדיין, מצא ביטוי גם בפסיקתו של בית משפט זה. המשנה לנשיא, ש' לוי, אף קבע מפורשות כי: 'במדינה קטנה כמדינתנו ממילא אין לייחס משמעות מופרזת לשאלה אם תובענה פלונית מוגשת בתחום סמכותו המקומית של בית משפט זה או אחר' (רע"א 6290/94 יאיר לוי נ' צבי פולג ואח', פ"ד מט(2) 731, 734).

בהתאם לקביעתו זו, הגמיש המשנה לנשיא באותו מקרה את דרישות כללי הסמכות המקומית, הגמשה שכזו נעשתה גם בהקשרים אחרים בהם נדרשה פרשנות לכללים אלה (ראו למשל: ע"א 775/75 נתן צרקלביץ נ' נזאם עבד אלרחים אלנבולסי, פ"ד ל (3) 102, בר"ע 501/84 "הסנה" חברה ישראלית לביטוח נ' רוטבן, פ"ד לט(1) 26). (ההדגשות אינן במקור - י.ש.).

התוצאה היא, איפוא, שלאור כל אחד מן הנימוקים דלעיל, הבקשה להעברת הדיון לבית המשפט המוסמך בתל-אביב נדחית בזאת.

המבקשים יישאו בהוצאות המשיבים ושכ"ט עו"ד (כולל) בסך 5,000 ₪ + מע"מ

המזכירות תעביר העתק מההחלטה לצדדים.

ניתנה היום י"ג באייר, תשס"ה (22 במאי 2005) בהעדר הצדדים.

יוסף שפירא - שופט